

УДК 372.881.1

О. Б. Бігич, Т. В. Солом'янюк
Київський національний лінгвістичний університет

Аналітичний огляд освітніх сайтів для навчання угорської мови

У статті представлено аналіз двох освітніх сайтів як засобу оволодіння угорською мовою. Виділено позитивні й негативні характеристики проаналізованих сайтів.
Ключові слова: освітній сайт, угорська мова.

Бигич О. Б., Соломянюк Т. В.

Киевский национальный лингвистический университет

Аналитический обзор образовательных сайтов для обучения венгерскому языку

В статье представлен анализ двух образовательных сайтов как средства овладения венгерском языком. Отмечены положительные и отрицательные характеристики проанализированных сайтов.

Ключевые слова: образовательный сайт, венгерский язык.

Bigych O. B., Solomianiuk T. V.

Kyiv National Linguistic University

The analytical overview of the educational sites for teaching Hungarian language

The analysis of two educational sites as a mean of teaching Hungarian language is introduced in the article. The pros and cons characteristics of the analyzed sites are emphasized.

Key words: educational site, Hungarian language.

Постановка проблеми. Методика навчання іноземних мов і культур, як наука, як освітня технологія і як навчальна дисципліна, знаходиться в постійному пошуку нових засобів формування іноземної комунікативної компетентності на різних ступенях вивчення іноземної мови у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах. Попри існування сталої класифікації засобів навчання іноземних мов вона є відкритою й такою, що миттєво реагує на сучасні світові й вітчизняні тенденції іноземної освіти, на появу інноваційних організаційних форм і технологій навчання іноземної мови, зокрема інформаційно-комунікаційних, тощо. Одним із таких засобів формування іноземної комунікативної компетентності є освітній сайт.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як сучасний засіб формування складників іноземної комунікативної компетентності на різних ступенях навчання іноземної мови, освітній сайт уже був предметом аналізу в низці наших праць. Зокрема були досліджені його потенційні можливості в процесі навчання молодших школярів техніки читання англійською мовою [2] й у процесі формування у майбутніх філологів компетентності в іспаномовному аудіюванні [3]. Також сайт був досліджений як засіб навчання в контексті професіо-

налізації – сучасної тенденції іноземної освіти майбутнього вчителя іноземної мови, зокрема іспанської мови [4] й початкової школи [1].

Виділення раніше невирішених частин загальної проблеми. Однак як засіб формування складників комунікативної компетентності на початковому ступені навчання угорської мови освітній сайт ще не був предметом виокремленої наукової розвідки.

Метою статті є аналіз двох освітніх сайтів як сучасного засобу формування у початківців складників угромовної комунікативної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Угорська мова як феномен західноєвропейської культури є доволі своєрідною й унікальною. В контексті історичного аспекту це одна із найдавніших мов, яка за складністю своїх семантико-стилістичних і граматичних мовних структур посідає третє місце в світі. Угорська мова – аглютинативна, яка експлікується через накопичення службових частин мови (прийменників), присвійних закінчень й афіксів у постпозиції до основних морфологічних одиниць і постає комплікованою системою знаків для сприйняття носіями флексивних мов.

Рис. 1. Титульна сторінка сайту Magyaróra

Саме цільовий освітній сайт уможливило формування складників угромовної комунікативної компетентності. Так, сайт *Magyaróra* (рис. 1), заснований у 2002 році як засіб інтерактивного навчання угорської мови, має на меті формування у користувача мовних (фонетичної, лексичної, граматичної, в техніці читання) і мовленнєвих (в аудіюванні, читанні, говорінні) компетентностей. На сайті пропонується широкий спектр завдань для користувачів з різним рівнем знання угорської мови.

У рубриці *Home* зазвичай надається коротка інформація про сайт і зворотні контакти. Рубрика *Зав-*

дання (*Munkalap*) пропонує п'ять гіперпосилань на підрубрики: 1) граматику (*Nyelvtan*), 2) тематичні завдання (*Tematikus feladatok*), 3) короткі завдання/вправи (*Rövid feladatok*), 4) вправи для групової роботи (*Csoportmunka*), 5) правова лексика (*Jogi szaknyelv*).

У підрубриці *Nyelvtan* пропонуються граматичні правила, зокрема вживання об'єктного й безоб'єктного відмінювання дієслів (*az alanyi és tárgyias ragazás használata*), вищо-часові форми й способи дієслова (*igeidők és igemódok*), частини мови (іменники – *főnevek*, прикметники – *melléknevek*, займенники – *névmások*), заперечення – *tagadás*), а також вправи на оволодіння граматичними структурами відповідно до мовного рівня користувача.

Belső tulajdonságok

1. Ellentétek (antonimák). Rajzoljon, ha van kedve!

 ↔ 	 ↔ 	 ↔
elégedett ↔ elégedetlen	álmodozó ↔ realista	közönyös ↔ érdeklődő
 ↔ 	 ↔ 	 ↔
jókedvű, vidám ↔ szomorú	csodálkozó, meglepett	optimista ↔ pesszimista
 ↔ 	 ↔ 	 ↔
bizonytalan ↔ magabiztos	dühös, mérges ↔ nyugodt	kedves, barátságos ↔ barátságtalan

2. Melyik szó illik a meghatározáshoz?

boldog - ellenszenves - friss - jó természetű - kedves - kíváncsi - labilis - lassú felfogású - lusta - megbízható - naív - nincs humorérzéke - nyílt - őszinte - rendes - részeg - udvarias

- Akinek mindenképpen van egy jó szava, mindenkire mosolyog: kedves
- Aki kiadta magát, eleget pihent:
- Aki örül az életnek, elégedett a sorssal:
- Aki sok sört, bort vagy pálinkát ivott:
- Akinek (hosszú-hosszú) idő kell ahhoz, hogy megértsen valamit:
- Akivel könnyű kapcsolatot teremteni, aki érdeklődő:
- Aki nem hezitál, úgy érzi, ura a helyzetnek:

Рис. 2. Вправа в заповненні пропусків

Підрубрика *Tematikus feladatok* орієнтована на формування лексичної компетентності шляхом читання текстів. Спектр різноманітності тем є досить широким і рівнево структурованим. На складність тексту та його лексичного наповнення вказує кількість позначок * поряд з темою. Користувачу пропонуються лексичні одиниці з тем *Людина, Родина, Стосунки між людьми, Дім, Транспорт і подорож, Покупки, Спілкування, Послуги, Мистецтво, Погода й Спорт*. Так, лексичні одиниці з теми *Belső tulajdonságok* семантизуються через наочність й антонімічні пари слів. Також пропонується вправа в заповненні пропусків щойно засвоєними лексичними одиницями (рис. 2). Підрубрика *Rövid feladatok* дозволяє користувачеві вправлятися у вживанні нових лексичних одиниць з кожної теми.

Водночас окрім тематичних навчальних текстів на сайті пропонуються й психологічні тести й гороскопи, які, зважаючи на бажання користувача, також можуть слугувати текстами для читання.

Підрубрика *Csoportmunka* пропонує широкий спектр вправ для роботи в групах чи парах, що дозволяє практикуватися в діалогічному мовленні на рівні як діалогічної єдності (запитання – відповідь), міні-діалогів, так і діалогів різних функціональних типів з використанням зорових вербальних опор (рис. 3-4).

Modelldialógusok

A: Francia vagy? / Ön francia?	
 B: Igen, az vagyok.	 B: Nem, ... (angol) vagyok.
B: És te / Ön?	
A: Én is. ↔ Én nem. Én ... (lengyel) vagyok.	A: Én sem. Én ... (román) vagyok. ↔ Én igen.

Modelldialógusok

I.

A: Hol szeretnél / szeretne most lenni?	
B: Otthon. És te / Ön? vagy: Hát / Természetesen itt, (a magyarórán). És te / Ön?	
A: Én is, vagy: Én (viszont) nem. Én Afrikában szeretnék lenni.	

II.

A: Szeretnél / szeretne találkozni Gorbacsovval?	
 B: Persze, hogy szeretnék. vagy: Persze!	 B: Dehogyan szeretnék! vagy: Dehogys!
A: Miért (nem)?	
B: (Azért.) mert Gorbacsovot nagyon fontos politikusknak tartom.	B: Mert (egyáltalán) nem érdekel a politika. Én inkább ...-vel szeretnék találkozni.

Рис. 3-4. Опори для формування компетентності в діалогічному мовленні

Підрубрика *Jogi szaknyelv* є цільовою для старшокласників профільної школи чи студентів юридичної спеціальності, які цікавляться фаховою лексикою. Пропонуються різні види тестових завдань, зокрема перехресного вибору (*párosítsa össze a megfelelő kifejezéseket*), вправи в ідентифікації абrevіатур та в їх співвіднесенні з декодованим денотатом, вправа *the odd one out* (*kakukktojás*).

Рубрика, присвячена рецептивним видам мовленневої діяльності *Читання/Аудіювання (Olvasás/Audio)*, вміщує низку підрубрик: завдання для фонетичного вправляння (*Kiejtés*), новелу про Барітона Януша (*Bariton János*), прості тексти для читання (*Könnyebb szövegek*), короткі статті (*Rövid cikkek*), газетні колонки (*újságcikkek*), художні тексти (*Irodalmi szövegek*), розмовне мовлення (*Beszélt nyelv*), факти й анекдоти (*Tények & Anekdóták*).

Змістове наповнення підрубрики *Olvasás / Audio* пропонує початківцям угорський алфавіт, який супроводжується завданням із візуальною опорою й аудіоматеріалом. Користувач може прослухати перелік слів, які розпочинаються з певної літери, й одночасно співвіднести їхній звуковий варіант із наочністю.

Підрубрика *Variton János* пропонує однойменну міні-новелу із супроводжувальними граматичними завданнями.

Підрубрика *Könnyebb szövegek* є добіркою коротких і веселих історій як для початківців, так і для досвідчених користувачів з рівнем B1, B2 володіння угорською мовою.

У підрубриці *Rövid cikkek* дібрано понад 100 варіантів текстів різного рівня складності з аудіосупроводом. Хоча змістове наповнення завдань охоплює широкий спектр дискусійних тем, актуальність низки проблем, представлених у цих матеріалах, є доволі сумнівною з огляду на дату оновлення файлів.

Аналогічною є ситуація й з новинами підрубрики *újságcikkek*, де рівнево структуровану й диференційовану інформацію в текстовому й аудіоформатах за датою випуску оновлено ще в 2004 році. Однак при цьому, з точки зору розвитку мовленнєвих компетентностей в аудіюванні й читанні, ці тексти є досить продуктивними. Матеріали за грудень 2003 року рівня 1 містять текст «*Angelina Jolie a legnépszerűbb az Egyesült Államokban*», який супроводжують вокабуляр з метою зняття лексичних труднощів, низка вправ у заповненні пропусків і в доповненні речень, тести перехресного вибору.

Підрубрика *Irodalmi szövegek* представлена творами відомих угорських авторів у текстовому й аудіо форматах із дотичними завданнями. Так, файл *Kosztolányi Dezső Vendég* презентує коротку біографію письменника й текст із глосарієм, який надає сучасне трактування архаїчних лексичних одиниць. Післятекстовий етап, спрямований на розуміння тексту, представлено тестовими завданнями множинного (*többszörös választás*) й альтернативного (*igaz vagy hamis*) вибору, вправами у виправленні помилок у граматичних структурах (*keresse meg és javítsa ki a hibákat*), в заповненні пропусків (*egészítse ki a második mondatot egy igével*) тощо.

У підрубриці *Beszélt nyelv* пропонуються дев'ять навчально-комунікативних тематичних ситуацій для формування компетентності в діалогічному мовленні на рівні діалогічних єдностей і міні-діалогів. Наприклад, до теми *Привітання* подано низку мовленнєвих зразків вітання / знайомства, які проілюстровано прикладами їх уживання, а також запропоновано вправи для їх засвоєння. Тема *Прощання* (*Búcsúzás, Jókívánások*) представлена мовленнєвими зразками логічного завершення діалогу (*Minden jót! (Hát, akkor) A legjobbakat! Jó utat! Jó nyaralást! Jó mulatást! / Jó szórakozást! Érezd jól magad!*), прикладами діалогічних єдностей / міні-діалогів із поданими репліками (*- Na, megyek. Minden jót! - Kösz! Neked is!*) і вправами для їх засвоєння (*Egészítse ki a szituációkat!*...).

Зміст підрубрики *Tények & Anekdóták* складають короткі пізнавальні тексти й міні-ситуації гумористичного характеру.

Окрім насиченого змістового наповнення сайт вдало розроблено з позиції дизайнерського рішення. Спектр кольорів, використаних для оформлення домашньої сторінки й ілюстрацій, розмір шрифту позитивно впливають на користувача з точки зору психологічних факторів. Спокійна синьо-зелена, як найсприятливіша для людського ока, й чорно-біла гама кольорів дозволяє сприймати інформацію без надмірного напруження.

Функціональність сайту забезпечено зручним доступом до гіперпосилань і легким завантаженням файлів.

Отже, матеріали освітнього сайту *Magyaróra* мають на меті формування угромовних мовної й мовленнєвої компетентностей (за винятком компетентності в письмі та його техніки).

До недоліків сайту можна віднести заміну літер з діакритичними знаками українськими буквами. З метою усунення цього недоліку для початківців радимо змінити на клавіатурі угорську мову на англійську.

Освітній сайт (блог) *Magyar nyelvi gyakorlatok kezdőknek és haladóknak* розроблено в 2008 році Мошер Анною як інтерактивний курс вивчення угорської мови (рис. 5).

Magyar nyelvi gyakorlatok kezdőknek és haladóknak

Рис. 5. Титульна сторінка сайту *Magyar nyelvi gyakorlatok kezdőknek és haladóknak*

Структурно сайт складається з низки рубрик: граматики (*Nyelvtan*— пропонуються завдання, структуровані за рівнем знань і частинами мови), лексики (*Szókincs*), аудіювання (*Audio / Video*), говоріння (*Szóbeli*), читання (*Olvasás*), завдання для дітей (*Gyerekeknek*) і загальний перелік вправ (*Feladatlapok*).

Як видно з переліку рубрик, формування фонетичної компетентності не передбачене, тому самостійно опанувати угорську мову можуть лише користувачі з достатнім рівнем сформованості фонетичної компетентності.

Хоча всі вправи диференційовані за рівнями, не завжди простежується їхня логічна послідовність. Домашня сторінка відразу презентує ілюстрацію для опису, далі – мультфільм для обговорення і завдання до нього, після чого пропонуються текст для читання

із завданням у знаходженні підзаголовків і граматичні вправи з правилами-таблицями. Таке хаотичне упорядкування матеріалів дезорієнтує не лише початківців, а й досвідчених користувачів.

A magyar mint idegen nyelv tanulása szóbeli és írásbeli feladatokkal, online feladatok felnőtteknek

Рис. 6. Рубрика *Nyelvtan*, структурована за рівнем знань користувача

A magyar mint idegen nyelv tanulása szóbeli és írásbeli feladatokkal, online feladatok felnőtteknek

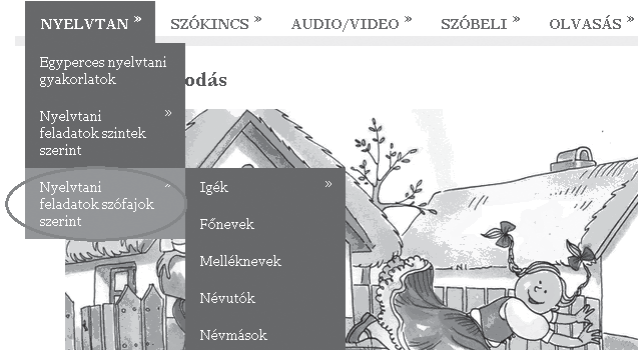

Рис. 7. Рубрика *Nyelvtan*, структурована за частинами мови

Рубрика *Nyelvtan* презентує граматичні явища за рівнем мовних знань користувача A1, A2, B1, B2, C1 тощо (рис. 6) і за частинами мови (рис. 7): дієслова (*igék*): форми з прийменниками (*igevonzatok*), з префіксами (*igekötők*) та їх відмінювання (*igeragozás*), іменники (*főnevek*), прикметники (*melléknevek*), займенники (*névmások*), післяйменники (*névutók*) (український еквівалент прийменника) й широкий спектр вправ у заповненні пропусків, тести перехресного вибору тощо.

Своєрідним є пояснення нових граматичних структур. Рівень A1 пропонує початківцям розпочати навчання граматики із присвійних суфіксів однини й множини іменників (*egyes számú főnév + birtokos személyjel* і *többes számú főnév + birtokos személyjel*). Першою пропонується вправа в заповненні пропусків і в трансформації (рис.8). І лише потім пропонуються правила у вигляді таблиць (рис. 9).

Формування лексичної компетентності також пропонується відповідно до рівня мовних знань користувача. Для рівня A1 до теми *Risci karakteru* презентуються нові лексичні одиниці (рис. 10) шляхом поєднання ілюстративної наочності (зображення футболь-

A számítógépen (számítógép) az asztalon van.

A számítógépeim az asztalon vannak.

A _____ (mobiltelefon) az asztalon van.

A _____

Рис. 8. Вправа для формування граматичної компетентності

egyes számú főnév + birtokos személyjel:

	iskola-k	lecke-k	lépcső-k	ház-ak	diák-ok	pincér-ek	börtön-ök
(az én)		-m		-am	-om	-em	-öm
(a te)		-d		-ad	-od	-ed	-öd
(az ő)	-ja	-je		-a/-ja*		-e/-je*	
(a mi)		-nk		-unk		-ünk	
(a ti)	-tok	-tek	-tök	-atok	-otok	-etek	-ötök
(az ő)	-juk	-jük		-uk/-juk		-ük/-jük	

*s, sz, ts, c, cs, dsz, j, gy, ly, ny, ty után soha nincs -j!

többes számú főnév + birtokos személyjel:

	iskola-k	lecke-k	lépcső-k	ház-ak	diák-ok	pincér-ek	börtön-ök
(az én)		-im		-aim/(-jaim) *		-eim/(-jeim) *	
(a te)		-id		-aid/(-jaid) *		-eid/(-jeid) *	
(az ő)		-i		-ai/(-jai) *		-ei/(-jei) *	
(a mi)		-ink		-aink/(-jaink) *		-eink/(-jeink) *	
(a ti)		-itok	-itek	-aitok/(-jaitok) *		-eitok/(-jeitek) *	
(az ő)		-ik		-aik/(-jaik) *		-eik/(-jeik) *	

*s, sz, ts, c, cs, dsz, j, gy, ly, ny, ty után soha nincs -j!

Рис. 9. Таблиці з правилами

A focicsapat

A játékosok	
1	Péter
2	Bence
3	Martin
4	Domonkos
5	Martin
6	Pali
7	Ákos
8	Dániel
9	Matyi
10	Flórián
11	Jónás

bátor
erős
nyugodt
gyors
vagány
rutinos
megbízható
pontos
igényes
együttműködő
ügyes

Рис. 10. Вправа *Футбольна команда* до теми *Risci karakteru*

ного поля й футболістів) й вербальної опори (таблиці з іменами гравців і прикметниками), а для тренування вивчених лексичних одиниць – вправи в доповненні речень.

Рубрики *Audio/ Video* й *Olvasás* також пропонують навчальні матеріали як у довільному порядку, так і за рівнями володіння користувачем угорською мовою, проте доступ до матеріалів є хаотичним, а посилання «...szintek szerint» наразі не активується. Однак, попри цей недолік, для формування компетентності в аудіюванні запропоновано відеоматеріали з дотичними завданнями для перевірки ступеня розуміння змісту аудіотексту; компетентності в читанні – публіцистичні й художні тексти з аналогічними завданнями, наприклад, текст для читання *A csokoládé története* супроводжують вправи у виборі підзаголовків.

Рубрика *Szóbeli* уможливіло формування компетентності у діалогічному й монологічному мовленні завдяки пропонованим комунікативним ситуаціям й вербальним опорам: *Szituációk-Mi a panasza?* (рис. 11).

Водночас спостерігається обмежена варіативність пропонованих на сайті вправ: одне й те ж завдання зустрічається практично в кожній (під)рубриці, що зумовлює одноманіття й однотипність вправ.

